

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

RELIGIE
(cultul unitarian)

CLASA A XII-A¹

Aprobat prin ordinul ministrului

Nr. 5959 / 22.12.2006

București, 2006

---

¹ Se aplică și la clasa a XIII-a – filiera tehnologică, ruta progresivă de calificare profesională.

NOTA DE PREZENTARE

Studiul disciplinei *Religie – cultul unitarian* în ciclul superior al liceului se focalizează pe realizarea unei viziuni de ansamblu asupra domeniului religios, care să ofere elevilor posibilitatea de a-și forma propriul sistem de valori prin raportarea la valorile specifice moralei creștine, de a integra cunoștințele religioase în structurarea de atitudini morale și de a aplica învățătura de credință în viața proprie și a comunității. Astfel, această disciplină școlară îi pregătește pe elevi pentru înțelegerea valorilor specifice diferitelor religii, pentru integrarea în comunități variate din punct de vedere al convingerilor, pentru acceptarea diversității și susținerea coeziunii la nivelul comunității și pentru înțelegerea contribuției religiei la cultura și civilizația universală.

În conformitate cu planul-cadru de învățământ pentru ciclul superior al liceului, disciplina *Religie* face parte din aria curriculară "Om și societate" și i se alocă 1 oră/ săptămână în trunchiul comun pentru toate filierele și profilurile învățământului liceal.

Programa este structurată astfel: notă de prezentare, competențe generale, valori și atitudini, competențe specifice asociate conținuturilor, sugestii metodologice.

Cele cinci competențe generale și competențele specifice vizează următoarele domenii: comunicare; relații interpersonale și inter-religii; domeniul atitudinal-comportamental; aspecte practic-aplicative; relațiile interdisciplinare.

Conținuturile propuse sunt asociate competențelor specifice, fapt care permite profesorului să realizeze conexiuni între ceea ce învață elevul și scopul pentru care învață. O anumită competență specifică poate fi atinsă prin diferite unități de conținut, neexistând o corespondență biunivocă între acestea. Conținuturile selectate se centrează pe studii confesionale – etică și dogmatică și sunt corelate cu achizițiile dobândite de elevi în perioada anterioară (clasele a IX-a, a X-a și a XI-a).

Sugestiile metodologice oferă cadrelor didactice recomandări privind modalități didactice concrete de utilizare a curriculumului în proiectarea și realizarea activităților de predare-învățare-evaluare.

Programa se adresează atât profesorilor de *Religie*, precum și autorilor de manuale școlare, fiind concepută astfel încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor prin stabilirea ordinii studierii anumitor unități de conținut, prin adaptarea acestora la specificul clasei de elevi, prin valorificarea experienței de viață a elevilor și a specificului comunității din care aceștia fac parte.

COMPETENȚE GENERALE

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri
2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare
3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente
4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității
5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

VALORI ȘI ATITUDINI

- Conștientizarea rolului învățăturilor Bisericii în viața personală și a comunității
- Dezvoltarea respectului față de cele sfinte
- Asumarea propriei identități religioase
- Responsabilitate în exercitarea drepturilor și a obligațiilor care decurg din apartenența la diferite identități (confesiune, națiune, comunitate, profesie, cultură etc.)
- Respect și înțelegere față de semenii de alte credințe și convingeri
- Grija față de aproapele
- Interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Interpretarea unor probleme teoretice, din perspectiva dogmaticii și a eticii unitariene	<ul style="list-style-type: none"> - Dumnezeu în concepția cultului unitarian - Omul, creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu - Biserica – atitudinea față de biserică
1.2. Argumentarea principalelor învățături de credință din domeniul dogmaticii și al eticii unitariene	<ul style="list-style-type: none"> - Păcatul, iertarea, alegerea dintre bine și rău - Capacitatea omului de a se schimba: conștiința, libera voință - Problema libertății și a dreptății

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Elaborarea de argumente orale sau scrise referitoare la învățătura de credință unitariană	<ul style="list-style-type: none"> - Omul – colaboratorul lui Dumnezeu - Comportamentul moral-religios
5.2. Utilizarea tehnicilor de analiză literară și lingvistică în interpretarea textelor religioase, evidențiind limbajul simbolic utilizat	<ul style="list-style-type: none"> - Rolul simbolurilor și al limbajului specific religios

3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Evidențierea specificului valorilor religioase	<ul style="list-style-type: none"> - Valori și virtuți
3.2. Analizarea responsabilităților credinciosului față de sine, față de ceilalți și față de comunitate, în contextul societății contemporane	<ul style="list-style-type: none"> - Obligații față de propria persoană - Obligații față de ceilalți - Obligații față de comunitate - Ocrotirea lumii create
3.3. Utilizarea cunoștințelor de etică religioasă în evaluarea unor situații concrete de viață	<ul style="list-style-type: none"> - Păcatul, iertarea, convingerea internă, motivul conversiei, alegerea dintre bine și rău - Capacitatea omului de a se schimba: conștiința, libera voință - Agresivitatea, războiul - Egoismul și porunca iubirii - Tendințe religioase noi (secte, New Age etc.)

4. Aplicarea învățăturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Compararea modurilor de abordare a diferitelor probleme din viața omului, din punctul de vedere al religiei și al filosofiei	<ul style="list-style-type: none"> - Valori și virtuți - Alegerea dintre bine și rău - Problema libertății și a dreptății: dreptatea omenească, dreptatea divină
4.2. Analizarea modalităților de aplicare a învățăturilor religioase în viața personală și a comunității	<ul style="list-style-type: none"> - Motivația, atitudinea religioasă și practica religiei - Omul creator – rolul artelor în viața omului - Ceremonii și sărbători bisericești - Organizații de tineret în cadrul bisericii, funcția lor

5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Negocierea unei situații-problemă prin intermediul tehnicilor de dezbateră și argumentare, utilizând cunoștințele de religie și cele asimilate la alte discipline de studiu	<ul style="list-style-type: none"> - Rolul eticii în procesul de formare a persoanei ca individ și ca ființă socială - Avortul, eutanasia, suicidul - Agresivitatea, războiul, neglijarea altora, divorțul - Egoismul - Obligațiile față de comunitate - Ocrotirea lumii create
2.2. Stabilirea de corelații între explicațiile moralei creștine și cele ale eticii laice, referitoare la teme comune	<ul style="list-style-type: none"> - Responsabilitatea omului - Comportamentul moral-religios

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

Omul – colaboratorul lui Dumnezeu (sinteză)

- Dumnezeu în concepția cultului unitarian
- Omul, creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu

Responsabilitatea omului

- Obligații față de propria persoană; unitatea trup-suflet
  - Avortul, eutanasia, suicidul etc.
- Obligații față de ceilalți
  - Agresivitatea, războiul, neglijarea altora, căsnicia, divorțul
  - Egoismul și porunca iubirii; studii psihologice despre iubire
- Obligații față de comunitate (familie, confesiune, organizații de tineret, națiune etc.)
- Ocrotirea lumii create

Comportamentul moral-religios

- Valori și virtuți
- Păcatul, iertarea, convingerea internă, motivul convertirii, alegerea dintre bine și rău
- Capacitatea omului de a se schimba: conștiința, libera voință
  - Actualitatea parabolilor lui Isus
  - Studii de caz din viața cotidiană
- Problema libertății și a dreptății
  - Dreptatea omenească
  - Dreptatea divină
- Motivația, atitudinea religioasă și practica religiei (psihologia religiei; fragmente de Erich Fromm, Jung etc.)
- Omul creator – rolul artelor în viața omului
- Rolul simbolurilor și al limbajului specific religios
- Biserica – atitudinea față de biserică
  - Ceremonii și sărbători bisericesti
  - Organizații de tineret în cadrul bisericii, funcția lor
- Tendințe religioase noi (secte, New Age etc.)

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile din programa școlară de **Religie – cultul unitarian** sunt centrate, în clasa a XII-a, pe studii confesionale – etică și dogmatică, fiind grupate în trei domenii tematice: *Omul – colaboratorul lui Dumnezeu, Responsabilitatea omului și Comportamentul moral-religios*.

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care presupune regândirea rolurilor celor doi parteneri educaționali – profesorul și elevul. Astfel, programa permite profesorului libertatea de opțiune în abordarea demersului didactic prin alegerea succesiunii capitolelor sau a temelor (care nu au în programă o ordine obligatorie), în funcție de caracteristicile clasei sau de evenimentele religioase, cu condiția respectării logicii interne a domeniului și a parcurgerii integrale a materiei prevăzute în programă. De asemenea, profesorul are libertatea de a alege metode, activități și stiluri variate, adecvate particularităților elevilor și ale clasei, precum și în concordanță cu competențele precizate pentru fiecare nivel.

În ceea ce privește elevii, temele au fost selectate astfel încât să asigure implicarea activă a acestora în procesul de predare-învățare, care să contribuie la formarea capacității de comunicare, de manifestare a spiritului critic, tolerant, la exprimarea liberă și argumentată a propriei opinii. Alegerea temelor a avut în vedere asigurarea caracterului practic-aplicativ al cunoștințelor de religie prin valorificarea experienței de viață a elevilor, prin referirea la aspecte actuale din viața personală a adolescenților și din societatea contemporană, din viața comunității, din istoria religiilor și din istoria Bisericii.

Pentru realizarea competențelor specifice se recomandă utilizarea unor activități de învățare, precum:

- dialogul, dezbateră pe teme privind fapte, fenomene și procese legate de domeniul credinței și al religiei;
- realizarea unor observații, studii de caz, micro-anchete, sondaje de opinie pe teme privind aspecte concrete din viața religioasă a unei comunități sau a adolescenților;
- utilizarea unor metode active precum învățarea prin descoperire, învățare problematizată, învățare prin cooperare, care contribuie la dezvoltarea capacității de cunoașterea de sine și a celorlalți;
- crearea și rezolvarea unor situații-problemă de etică aplicată, în contextul cărora elevii pot înțelege rolul și libertatea deciziei ca factor al dezvoltării personale;
- elaborarea de proiecte și portofolii pe teme de religie;
- jocul de rol, studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de morală creștină;
- argumentarea biblică și patristică;
- elaborarea de texte diverse pe teme religioase (fișe de lectură, comentarii, recenzii, referate, eseuri);
- organizarea de exerciții de lectură și de interpretare a unor texte din domeniul religios;
- utilizarea noilor tehnologii informatice și a altor mijloace audio-vizuale în procesul de predare-învățare (pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații, pentru documentarea pe o temă dată);
- vizite la locașuri de cult.

În cadrul orei de **Religie**, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul de a-l învăța pe elev să se autoevalueze în acord cu valorile creștine. Prin evaluare, valorizarea efortului de învățare al elevului și analiza progresului acestuia în învățare trebuie completate cu motivarea sa pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.